

1867-01-07

Afsender

J. C. Jacobsen

Modtager

Carl Jacobsen

Type:
Brev

Sprog:
Dansk

Afsendersted:
København

Arkivplacering:
Uden FA-nummer, æske F 3,1

Emneord:
Familieliv

Dokumentindhold

J. C. Jacobsen udtrykker sin uforbeholdne mening om Carls forhold til Emilie Djørup.

Transskription

D 7 Januar 1867

Kjære Carl!

Hvor ugjerne jeg end gaaer ind paa at omtale en Sag, om hvilken jeg veed, at jeg taler for Øren, der om end ikke aldeles døde for min Røst, saa dog ere mere end halvt lukkede, tør jeg dog ikke undlade det, naar jeg har grundet Formodning om at der er en Misforståelse tilstede, som kan hæves ved at belyse den. - Jeg maa af en Yttring, din Moder har ladet falde, antage at Du endnu vugger Dig i den Forestilling, at Grunden til min Modstand mod dine Planer er den, at jeg personlig har Noget imod E. Dette sagde jeg Dig dog udtrykkeligt, paa Reisen til Korsøer, var ikke Tilfældet, men dit Sind var, ligesom mit eget, dengang saa bevæget og vi talede om saameget Andet, at Du maaskee ikke har kunnet fastholde det Enkelte. - Jeg gjentager derfor her at, hvorvel jeg ikke har kunnet holde af hende som af flere andre unge Piger, der havde mere naturlig Friskhed og Aabenhed, saa har jeg dog langt fra havt Noget imod hende før hun under Opholdet i vort Huus viste en upassende Lyst til at behage Dig - der neppe havde forladt Skolen - og vedblev dermed uagtet jeg lod hende føle min Uvillie derover. - Men jeg veed jo, at hun tildeels er undskyldt i den Henseende, da Magnella stadigt animerede hende dertil. At jeg fra den Tid med Forsæt viste mig frastødende imod hende fulgte jo af sig selv. - Naar Du har glemt, at jeg har sagt Dig Dette, har Du vel ogsaa glemt de Grunde, jeg, maaske temmeligt usammenhængende, meddelte Dig og jeg troer derfor ogsaa at burde gjentage dem endnu engang. - Min Erfaring - og jeg har tidligt lært at iagttage og reflectere - har lært mig, at der næsten aldrig er kommet noget heldigt Resultat ud af den første Forelskelse af unge Mennesker, der ikke have traadt deres Børnesko. I denne Alder udvikles Phantasien stærkt, men Reflectionen desto mindre. Phantasien griber med Begjærlighed Digterens skønne Skildringer i Romaner og Digte af Kjærlighedens livsalige Fryd, af dens ubetingede

Gyldighed, af dens mirakuleuse Clairvoyance, som i et Nu aabenbarer

hvilken Gjenstand der er den Rette osv.- Og naar saa en mere end almindelig Sympathie opstaaer for en en Person af det andet Kjøen, saa er Phantasien strax færdig til at troe og sværge paa at dér er den Rette og saa udstyrer den denne Rette med Idealets Farvepragt og enhver Tvivl, enhver advarende Reflection afvises med Afsky, som formastelig som en Brøde mod den "Elskede". Men denne blinde Forelskelse, denne Ruus er saare langt fra den sande Kjærlighed, thi denne kan kun føles af en udviklet Personlighed, der er sig denne bevidst og søger og finder sit Andet.- Den ganske Unge er derimod kun en mulighed, et ubestemt x, hvortil næsten Alt kan være et Complement.- Det er derfor næsten altid det uvæsentlige der fremkalder de Unges Sympathie, ligesom det er er det Tilfældige, der sætter den i Bevægelse.- Dette var netop Tilfældet med Dig. E. var din Cousine, med hvem Du af den Grund kunde omgaaes mere fortroligt end med andre unge Piger og hvor tillokkende er ikke Fortrolighed med en ung Pige ? Denne Fortrolighed forøgedes endmere dermed, at hun i længere Tid levede dagligt sammen med Dig i vort Huus, altsaa en dobbelt Tilfældighed. Dertil kom at E. var den eneste af de unge Piger som Du omgikkes, der viste Lyst til at underholde sig med Dig om dine Yndlingsgjenstande - det Uvæsentlige - og hun var den Eneste der viste Dig nogen særdeles Opmærksomhed - Magnellas Værk.- Hun maatte have været særdeles uheldigt udstyret af Naturen for ikke under dette Forhold at behage Dig bedre end Andre og saa - troede Du at have fundet den Rette, Den Eneste der kunde være dit Andet! Uden al Menneskekundskab, uden at kunne veie og sammenligne, uden at kjende Dig selv, uden at vide hvad og hvorledes din Character og Personlighed vil blive, troede Du at kunne finde hvad der i et heelt Liv igjennem skulde svare dertil! Og denne tilfældige Tilbøielighed, denne Phantasie-skabning, den troede Du saa strax var den saa høit besungne "Kjærlighed"

Du, som aldrig havde følt Kjærlighed til nogen, undtagen til Dig selv - Du troede nu at Længslen efter at fornye de behagelige, fortrolige Timer var Kjærlighed i dens mest potentserede Skikkelse; Du som aldrig havde lært og prøvet Andet end at modtage, som ikke havde nogen Forestilling om at Kjærlighed ikke bestaaer i at nyde og at tage men i at give, at ofre og det ikke en enkelt Gang i poetisk Begeistring, men ganske prosaisk Dag ud, Dag ind at fornægte sine Ønsker og Tilbøieligheder, med et Ord at fornægte sin Egenkjærlighed; Du skulde

forstaae og føle Kjærlighed! - Skulde Du ikke selv nu føle, at jeg havde Ret i at betragte det hele som Børneværk? " Men, vil Du maaskee sige, fordi jeg ogsaa i ungdommelig Uerfarenhed har forvexlet en tilfældig Sympathie med Kjærlighed, derfor er det dog ikke umuligt at denne Sidste kunde udvikles og at der dog kunde komme noget Godt ud deraf"- Men dertil vil din Samvittighed dog vist svare Dig, at ingen tør berolige sig ved en pure Mulighed ja ikke engang ved nogen Sandsynlighed, naar det gjælder om at sætte baade sit eget og en Andens timelige Lykke og aandelige Liv paa Spil.- Det er et høit Spil, Du spiller, det høieste af alle, og det i en Alder og paa et begyndende Udviklingstrin, hvor Du dog vist vilde føle Betænkelighed ved paa egen Haand og imod Din bedste Vens indtrængende Raad at tage Beslutning om langt mindre vigtige Livsspørgsmaal. Jeg begriber ikke at Du saaledes kan dysse din Samvittighed i Slummer. Jeg gruer for dig, Carl, naar Du vaagner, naar Taagen, hvori først Uerfarenhed og senere en hovmodig Egenvilie har hildet Dig, falder fra dine Øine. Du kan ikke see, fordi Du ikke vil see. Ja, jeg veed nok at man har hvisket Dig det forfængelige Ord i Øret: " En Mand en Mand, et Ord et Ord"; det er rigtignok kildrende for den Umyndige, der netop er langt fra at være en Mand.- Dog, det var Muligheden, Sandsynligheden vi standsede ved. Hør mig. Du erkjendte, at der i din Natur er meget Haardt og Hensynsløst, en høi Grad af Egenkjærlighed og ikke liden Hovmod. Disse ere tildeels, desværre, et sørgeligt Arvegods, deels en Følge af den Atmosfære, hvori Du har levet, og deels en Frugt af de saakaldte "lykkelige" Forhold, der aldrig have lært dig

at trænge til Noget eller til Nogen. Vil Du alene ved din egen moralske Kraft være istand til at betvinge Dig selv, at give din Character en ganske Anden Retning? Det er desværre efter al menneskelig Erfaring mere end man tør haabe naar ikke særdeles gunstige Forhold komme dig tilhjelp.- Hvad skal bringe Selvbeherskelse, Resignation, Ydmyghed i dit Sind. En Vei dertil er store Gjenvordigheder, Ulykker, Nød og Trang, men disse kan jeg dog ikke ønske min Søn, thi Du kunde vel mangle moralsk Kraft dertil og gaae tilgrunde. En lysere Vei til Frelse for dig kunde aabnes ved en stærk og sund Kjærlighed til en ædel Quinde, som stod saa høit, at Du med Ydmyghed maatte nærme Dig hende og for hvem du maatte føle Ærbødighed, en Quinde som det ikke kunde falde dig ind at vise Hensynsløshed og Egenkjærlighed, som Du maatte være bange for at miste.- Men er E. en saadan Quinde, kan hun nogensinde blive det for Dig ? Kan hun indgyde Dig

Ærbødighed og Ydmyghed, dig som føler dig hende saa overlegen, som vil opdrage og udvikle hende? Kan Du hæmmes i din Egoisme af Frygt for at miste hende, som det ikke har kostet Dig nogen Umage at vinde men som selv er kommen Dig kun altfor meget imøde ? Nei! Det var et sandt Ord din Moder ifjor Vinter sagde til mig, at hun ikke vilde kunne gratulere E til det Liv, hun kunde komme til at føre med Dig. Ved Siden af denne Hovedbetragtning bliver det næsten betydningsløst at E., hvor fortræffelig hun iøvrigt kan være, næsten i alle Henseender er uskikket til at være et Complement netop for Dig, fordi hun er altfor meget en Gjentakelse af dig. - Hun er, ligesom Du, endeel belæst og har, ligesom Du lært at tale ligesom en Bog; men hun mangler, ligesom Du, aandelig Bevægelighed og primitiv Friskhed; hun er, ligesom Du, temmelig taus og indesluttet og, ligesom Du, blottet for Humor, der ligeoverfor en Character som din er i høieste Grad uundværlig. - Den Ene har saaledes ikke noget af det, den Anden mangler og kan altsaa heller ikke bøde paa det Manglende og naar Savnet deraf efterhaanden, uundgaaeligt,

bliver føleligt, vil Fortrædelighed og Kjedsomhed blive den sørgelige Frugt.

Naar Du læser dette, forudseer jeg, at Du strax vil synes at jeg taler uhyre "haardt", men lad mig blot minde Dig om, at det er den menneskelige Svagheds Sædvane, at dvæle ved "Haardheden" for at være fri for at undersøge Sandheden, i det der er ubehageligt at høre. Jeg har dog den Tillid til Dig, at Du ikke vil undrage dig denne piinlige Undersøgelse og at Du vil erkjende, at jeg kun har opfyldt min Pligt som Fader ved at fremstille Sandheden saa klart og skarpt og usminket som muligt. Saalænge Du er en umoden Yngling, uden Livserfaring, og følgelig uden Evne til at see og dømme klart, vilde jeg bære et stort Ansvar, dersom jeg ikke gjorde hvad jeg kunde for at oplyse Dig. Følelsen af dette Ansvar paalægges mig endnu at tilføie Eet. - Jeg har af en Erfaring fra ifjor lært hvor snedig Fristelsen har været til at besnære Dig, saa at Du af min Taushed eller endog af en i milde Udtryk udtalt Advarsel har udledet en formentlig Billigelse af det, Du helst vilde. Saaledes kunde Du maaskee af mine Yttringer ved Afreisen være falden paa at udlede, at jeg ikke havde Synderligt at indvende imod at Du fortsatte Brevvexlingen med E, fordi jeg ikke udtrykkelig forlangte at Du skulde lade være - af den simple Grund at det var ørkesløst. - Men baade af hvad jeg dengang sagde og nu har gjentaget, vil Du indsee at denne fortsatte Forbindelse gennem

Brevvexling maa foraarsage mig den største Bekymring.- Det vilde være en uhyre Selvtillid dersom Du nu troede med Sikkerhed at kunne forudsee hvad Resultat din Udvikling, som neppe er begyndt vil føre til. Og uden en saadan Sikkerhed, hvilken Synd begaaer Du da ikke ved at knytte hende stedse fastere til et x ? Denne Brevvexling gjør jo ogsaa Prøven som din Fraværelse skulde præstere til en Illusion og vil

saaledes nødvendiggøre en saameget længere Fraværelse for at baade jeg og Du selv kunne faae den Erfaring, hvis Nødvendighed Du idetmindste ved Afreisen syntes at erkjende, om din Tilbøielighed for E. var en Følge af en virkelig Overensstemmelse der ikke forandredes naar I vare modnede, saa at en mulig Fornyse af Forbindelsen naar Du kom hjem belev Følgen af en fri Beslutning fra begges Sider og ikke en kunstig Frugt af en Barndoms Drøm.-

Jeg har sagt Dig og jeg gjentager det, at kun da, nar Du som moden Mand tager en fuldkommen fri Beslutning, kan jeg føle mig beroliget for din Fremtids Lykke, kun da kan jeg med god Samvittighed give dig min Velsignelse og bidrage hvad jeg formaar til din timelige Lykke.- Jeg beder Dig derfor indstændigt, kjærligt forlæng ikke vor Adskillelse mere end uundgaaeligt og vedligehold ikke en Kløft imellem os, som nedtrykker mit Sind og vistnok ogsaa dit; gjør det muligt, at jeg dog om ikke altfor lang Tid kan besøge Dig i Udlandet og gjense dig Ansigt til Ansigt.-

Nu troer jeg at have sagt Alt hvad jeg skyldte at sige Dig, Alt, hvad der i lang Tid har ligget mig paa Hjerte
Naar Du kan give mig et Svar, der kan lette mit Sind, da gjør det, hvis ikke da tie. En Discussion vilde være ørkesløs og fordærvelig for os begge.
Din hengivne Fader J.

[illegible]

Gjældighed, af det uindledende Lænsregjæret, som i et Mindebeholdnings
 Breve Gjælden der er den Lette af. - Og naar saa en mand end
 almindelig Gjælden afstaar for en Person af det andet, Gælden, saa er
 Skattebetaleren saa for det at han og frage saa at der er den Lette
 og saa indføres den samme Lette med Skattebetaleren og indføres
 indførelse, indføres advarende Skattebetaleren af det andet, som som almindelig
 som en Lette med den "Lette". - Men den Lette Lænsregjæret, den
 Lette er saadan langt for den anden Gjældighed, thi den Lette ~~er~~
 kan den Lette af en indført Gjældighed, der er sig den Lette
 og saadan og indføres for det andet. - Den gamle Lænsregjæret er indført
 den en Lænsregjæret, at indført &, indført indført det kan naar et
 Lænsregjæret. - Det er indført indført altid det indført der
 indført der indført Gjælden, indført det er det indført, der indført
 der i Lænsregjæret. - Indført naar indført indført med sig.

[illegible]

[illegible]

at bouge hi Kogel eller hi Kogel. Mit hi alene and sin egen marabell Kraft
nuur stand hi at beklinge sig selv, at give sin Taaetue en ganske anden
Læring? Det er det nuur after at mennehelij forfarung nuur and nuur hi
fæste nuur ilti færdelie gængelie Loofet nuur hi sig selv. - End skal
boringe Koldbæferehelij, Læfingene, Øfningel. Det vint? for hi' hote
en fæst Gjensvarhelij, Mj' hte, Kæt og Corang, nuur hi' lang sig sig ilti
and nuur hi', ilti hi' vint mit mange marabell Kraft hte og gaar tilgæng.
for Gfæst hi' hi' færdelie for sig vint achne and en færd og færd færdelie
hi' en adde Gmied, fæst færd fæst, at hi' and ~~marabell~~ marabell
nuur hi' færd og fæst fæst hi' marabell færd Slabdelij, en Gmied fæst
at ilti vint færd sig vint at nuur færdeliehelij og færdeliehelij, fæst
hi' marabell nuur bouge for at vint. - Nuur at G. en færd Gmied, fæst
fæst nuur færd ilti at fæst sig? fæst fæst indgijt sig Slabdelij og
Øfningel, sig fæst færd sig færd fæst aneologer, fæst mit øfning og
ilti færd? fæst hi' færd: hi' færd en af færd fæst at vint
færd, fæst hi' ilti fæst færd sig nuur bouge at vint nuur fæst fæst
færd nuur hi' fæst allfæst nuur vint? - hi'. - At mas at færd Oat
hi' færd ilti færd færd hi' vint, at fæst ilti vint færd færd
G hi' at hi', fæst færd færd hi' at fæst vint sig.

Med Tiden af denne Jernbetragning bliver det næsten beghjemsomt at
 E. Jons forhaaffelig Jern i ommeget kan være, næsten i alle Jernsønder og
 indstillet det at være at Tænklaurend indog for sig, fordi Jern er altsom
 meget en Gjensagelse af sig. - Jern er, ligesom den, endel delat og
 for, ligesom den, her at kala paa en bag; men Jern mangler, ligesom den,
 aandelig Bemyndighed og grænset Læstet; Jern er, ligesom den, temmelig
 tæt og indstillet og, ligesom den, blødt for Jerns, der ligesom mangler
 en stærkes paa den er i Jerns Gode iunderenlig. - Den paa for
 paa den itte meget af det, der ender mangler og den altsom paa den itte
 det paa det Mangler og naar Tænk her af efteranden, iunderenlig,

[illegible]

saalder mædsandiggjæns en faaragel laugne faarvælti for at
haade jeg og den fælske linnens faas den forlæring, jens mædsandiggjæns
den iordning med afraalen fjænt at veltænt, an den Cithærliggjæns
for C. mar ~~alt~~ en fælske af en midtælig faarvælti
den den faarvælti faas faarvælti, for at en midtælig
faarvælti af faarvælti faas den den fælske den fælske af en
for faarvælti faas faarvælti den af den en fælske fælske
af en faarvælti faarvælti. —

Jeg for fælske den og jeg af fælske den, at den faas den
faarvælti faarvælti faarvælti en faarvælti faarvælti. den
jens fælske den faarvælti faas den faarvælti den faas den
med den faarvælti faarvælti den den fælske af den faarvælti
jens faarvælti den den fælske den. — Jeg fælske den fælske
midtælig, fælske fælske den den af fælske den an
midtælig af midtælig den en fælske den an, faarvælti
den den med den af fælske den; den den midtælig, at jeg
den an den af fælske den den fælske den; fælske af fælske
den af fælske den af fælske. —

den faarvælti den af fælske den af fælske den af fælske den;
den faarvælti den af fælske den af fælske den af fælske den.

faarvælti den den af fælske den, den den fælske den den,
den af fælske den den den. for den fælske den den
af fælske den faarvælti faarvælti faarvælti.

den fælske den